

Vergaderjaar 2009–2010

29 754

Terrorismebestrijding

Nr. 181

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 februari 2010

Naar aanleiding van het verzoek van uw Kamer van 4 februari jl. met voornoemd kenmerk informeer ik u over de inzet van security scans en het uitwisselen van passagiersgegevens voor vluchten binnen Europa.

De inzet van security scans

In Nederland wordt de dreiging die uitgaat van het meenemen van explosieven op het lichaam reeds enige jaren onderkend. Vandaar dat in 2006 gestart is met laboratoriumtesten en een pilot op de luchthaven Schiphol met de security scan. Deze pilot vindt plaats met toestemming van de Europese Commissie. De verworven expertise maakt dat Nederland momenteel vooroploopt binnen Europa voor wat betreft de ervaringen met de security scan en heeft er mede toe geleid dat de Verenigde Staten (VS) kort na de mislukte aanslag op 1e Kerstdag toestemming hebben gegeven om de security scan in te zetten voor vluchten naar de VS.

De pilot heeft uitgewezen dat de security scan een effectief beveiligingsmiddel is die het risico op een aanslag kan verkleinen. Het grote voordeel van de security scan boven de metaaldetectiepoort is dat het ook niet metalen stoffen, zoals explosieven, kan detecteren. Naast een goede detectiecapaciteit acht ik het van groot belang dat er geen volksgezondheids- en privacybezwaren kleven aan het middel. Onafhankelijk onderzoek van TNO heeft in deze uitgewezen dat dit type security scanner geen risico's voor de gezondheid oplevert. Ten aanzien van de bescherming van de privacy zijn er twee verbeteringen doorgevoerd in het gebruik van de scan en waarover het College Bescherming Persoonsgegevens zich positief heeft uitgelaten. Ten eerste is in 2009 gestart met de ontwikkeling van een automatisch detectiealgoritme waarbij de computer, in plaats van een beveiligingsmedewerker, analyseert waar in de kleding of op het lichaam iets verborgen zit. Ten tweede wordt bij deze methode op geen enkele wijze een beeld gegenereerd waarop het lichaam van de passagier zichtbaar is. In plaats daarvan wordt gewerkt met markeringen op een gestylerde weergave van het lichaam die de plekken aangeeft die gefouilleerd

dienen te worden. Er is derhalve geen beeld van de passagier waar een beveiligingsmedewerker naar kan kijken en ook geen beeld dat bewaard kan worden. Ook de scangegevens worden niet bewaard. In dit verband verwijs ik u naar het antwoord van 3 februari jl. op de kamervragen van het lid Pechtold (Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2009–2010, nr. 1465) over het bericht dat security scans data kunnen opslaan en versturen.

De Europese toezichthouder voor gegevensbescherming (EDPS) heeft op 15 januari jl. een werkbezoek aan Schiphol gebracht om de op Schiphol gebruikte scan te bekijken. Mede op basis van dit bezoek heeft de EDPS in het LIBE Comité van 27 januari jl. laten weten dat niet langer gezegd kan worden dat het gebruik van security scans strijdig is met Europese privacy wetgeving. Met de mislukte aanslag is opnieuw bevestigd dat terroristische groeperingen er op uit zijn om een aanslag te plegen op de burgerluchtvaart. Hierover is gesproken tijdens de informele JBZ-raad van 21 en 22 januari jl. in Toledo en in bijzijn van de Amerikaanse Homeland Secretary, mevrouw Napolitano. Tijdens de bijeenkomst heb ik gepleit voor een Europese benadering om de security scan via Europese regelgeving mogelijk te maken als primair screeningsmiddel. De Europese Commissie heeft aangegeven dat zij hiertoe een voorstel zal voorbereiden. Door mij is aangegeven dat de scans, gezien de expertise die Nederland heeft op dit gebied, een snel, praktisch en betrouwbaar instrument is zonder gezondheids- of privacybezwaren.

Gezien de goede ervaringen met de security scan acht ik het wenselijk om het gebruik van dit middel gefaseerd uit te breiden, eerst voor transatlantische vluchten en later ook voor Europese vluchten. Of en zo ja per wanneer deze uitbreiding plaats zal vinden zal uiteraard mede afhangen van infrastructurele en financiële afwegingen en de inzet van andere beveiligingsmethoden, zoals de handmatige foullering.

Het uitwisselen van passagiersgegevens voor vluchten binnen Europa

Zoals aangekondigd in mijn brief van 27 januari 2010 (TK 2009–2010, 29 754, nr. 177) acht ik het van groot belang dat naast de toepassing van nieuwe technieken de inspanningen zijn gericht op het verbeteren van de informatieuitwisseling en -analyse. In dit kader is in de informele JBZ-raad van 21 en 22 januari jl. gesproken over de ontwikkeling van een EU-PNR systeem. Eén van de onderwerpen die aan bod is gekomen betreft het verzamelen en gebruiken van passagiersgegevens van intra-EU vluchten. Enkele lidstaten hebben in Toledo aangegeven hier voorstander van te zijn. Dit betekent echter wel een aanzienlijke uitbreiding van het aantal te verzamelen, analyseren en verwerken gegevens. In de onderhandelingen over het EU-PNR systeem is daarom tot dusver steeds aangegeven dat Nederland eerst meer duidelijkheid wenst over de proportionaliteit van deze uitbreiding (zie ook mijn brief van 11 november 2008, TK 2008–2009, nr. 23 490, nr. 531). Daarnaast zijn er juridische aspecten die nader moeten worden bestudeerd, zoals de vraag hoe de verzameling van passagiersgegevens van intra-EU gegevens zich verhoudt tot het vrij verkeer van personen. Naar verwachting zal de Europese Commissie komend half jaar een voorstel presenteren voor een richtlijn voor de ontwikkeling van een EU-PNR systeem. Sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon heeft het Europees Parlement het recht van codecisie ten aanzien van dit voorstel.

Op 11 maart 2009 is uitgebreid met uw Kamer gesproken over het voorstel tot een EU-PNR systeem. Daarbij heb ik toegezegd om, zodra het EU-PNR voorstel is uitgewerkt, per brief aan te geven welke kosten met dit voorstel zijn gemoeid. Tevens heb ik aangegeven uw Kamer te informeren

indien de EDPS een nieuwe opinie uitbrengt omtrent het EU-PNR voorstel. Met betrekking tot deze toezeggingen informeer ik u als volgt. De EDPS heeft aangegeven eerst met een nieuwe opinie te komen als de Europese Commissie een nieuw voorstel heeft gepresenteerd. Pas wanneer dit nieuwe voorstel er is, kunnen de onderhandelingen worden hervat om tot een zodanig uitgewerkt voorstel te komen dat ik u kan aangeven welke kosten hier naar schatting mee gemoeid zullen zijn.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin